

NOVĂȚEANUL

Publicație lunară independentă

ORAȘUL NOVACI ❖ Anul IX, Numărul 91 ❖ Joi, 21 Ianuarie 2021 ❖ ISSN 2392 - 6961

15 IANUARIE - ZIUA CULTURII NAȚIONALE

Prof. univ. dr. Nicolae VINȚANU

Antropologii ne spun că pentru om cultura este cea de-a doua natură, pe lângă corpul pe care îl avem. Cercetări minuțioase au demonstrat că evoluția spre umanitate s-a produs pe măsură ce au sporit invențiile, descoperirile, creațiile și deci valorile materiale și spirituale care fac din noi o specie aparte a lumii vii.

Chiar copilul își dezvoltă capacitățile care îl umanizează pe măsură ce achiziționează valorile culturale. De aceea se poate spune că educație înseamnă culturalizare, respectiv asimilarea și practicarea valorilor culturale.

Oamenii trăiesc însă în comunități bine determinate: familie, sat, oraș, țară. Ca atare cultura este totdeauna compusă din acele valori generale dar și specifice unui popor sau altul, cu ajutorul cărora lucrăm, pe care le utilizăm în realizarea celor necesare vieții. Aceste valori constau în creații științifice, tehnice, artistice, morale sau utilitare. Folosirea lor cotidiană alcătuiește civilizația unei epoci, a unui popor sau a unui individ.

Interesant este că dicționarele nu prea se ocupă de conceptul de cultură națională. De altfel, nici Legea nr. 238/2010 prin care se instituie Ziua Culturii Naționale, nu conține un preambul care să ne spună ce conținut ar avea Cultura Națională. Ni se spune doar, sec, despre faptul că se instituie la 15 ianuarie Ziua Culturii Naționale și că se vor organiza cu acest prilej manifestări cultural-artistice și acțiuni social-culturale dedicate acestei sărbători. Desigur, nu este sarcina legiuitorului să lămurească ce este cultura națională dar utilizarea unor noțiuni pline de ambiguitate, cum sunt - activități cultural-artistice sau acțiuni social-culturale - lasă loc la multiple interpretări. Aceasta pentru că dacă vrem să respectăm logica elementară, atunci activitățile culturale le cuprind și pe cele artistice iar acțiunile culturale nu pot fi desfășurate decât în grupurile umane.

Cum am mai spus cu alt prilej, cultura noastră națională exprimă toate

valorile materiale și spirituale create de români, de la furca de tors cu semne și simboluri arhaice, la basmul Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte, până la creațiile marilor noștri poeți, prozatori, oameni de teatru, savanți, tehnicieni de prestigiu etc. Ca atare, la

15 ianuarie îi sărbătorim pe toți cei care ne-au lăsat tezaurul lor de valori și operele lor de seamă.

Totodată, se cere sărbătorit, credem, și celebrul cioban Ion al Stanei care prin 1914, cu prilejul vizitei prin munții noștri a Prințului Ferdinand, viitorul Rege al României, i-a cântat acestuia la fluier vreo 117 cântece, dintre cele mai diverse, cum au fost: sârba lui Vârlan, învârtita lui Băl-

cu, hora mare a mehedințenilor, lozeasca bătrânilor ș.a.m.d. Melodiile aveau astfel de nume pentru că acei ciobani adăugaseră ceva sunete noi care le făceau mai vibrante și mai tumultuoase. Totodată, ar trebui să-i sărbătorim pe toți românii care au creat minunățiile tehnice populare expuse la muzeul cu același nume de la Sibiu și care probează înaltul grad de inventivitate al românilor.

Desigur, la Ziua Culturii Naționale îi sărbătorim pe marii noștri oameni ai creației culte: Eminescu, Alecsandri, Caragiale, Enescu, Brâncuși, N. Grigorescu și mulți, mulți alții. Dar 15 ianuarie este și sărbătoarea creației Baladei Miorița, despre care un oarecare ins ajuns sus-pus spunea că trebuie să terminăm odată pentru totdeauna cu povestea asta despre oaia care vorbește. Aceasta ne arată limpede că multe personaje de la noi cocoțate sus de tot nu au înțeles mai nimic despre cum stă treaba asta despre cultură. Toți marii noștri creatori, în frunte cu Eminescu, sau cu Tudor Gheorghe în zilele noastre, mărturisesc că seva creațiilor lor se trage din filioanele străvechi ale culturii poporului român.

O problemă pe care o ridică Ziua Culturii Naționale este și relația dintre creațiile locale și cele așa-zis centrale. Mi se pare că plutește cumva în aer ideea că de fapt creațiile culturale naționale se fac la București iar cele locale nu prea au loc în cultura națională.

2021 - ÎNCREDERE ȘI SPERANȚĂ

Anul 2020 a plecat. Nu regretăm faptul că s-a dus, regretăm doar faptul că încă un an din viața noastră s-a scurs. A fost un an extrem de dificil. A fost un an în care zac amintiri plăcute sau mai puțin plăcute, dureri și suferințe amare, dar și cu momente bune, de fericire și bogăție sufletească. Ne-a fost dat să trecem prin toate, și prin bune și prin rele. Unele au lăsat urme adânci în existența oamenilor care nu vor putea fi date uitării prea ușor. În cursul anului 2020 viața oamenilor s-a schimbat radical în lupta cu pandemia fără precedent care a cuprins lumea. Mulți oameni au pierdut lupta cu virusul împotriva căruia de multe ori s-a luptat cu „mâinile goale”. Apoi, în timp ce personalul medical, adevărații eroi se luptau cu virusul, în studiourile multor televiziuni vedeam tot felul de demagogi care intoxica populația în fel și chip, ceea ce a dus la răspândirea bolii.

Anul în care am intrat de curând ne face să privim înapoi, dar să înțelegem că viața trebuie trăită privind înainte și că 2021 poate

reprezenta un nou început. Într-adevăr este greu să ne despărțim de situațiile prin care am trecut în 2020, să nu redesenăm drumul vieții pavat de neîndurătorul timp cu clipe fericite sau mai puțin fericite. Sunt multe lucruri petrecute în cursul anului trecut care oricât am încerca noi, nu-și găsim vindecarea, dar trebuie să avem puterea să le depășim. Să nu uităm că viața este frumoasă, dar frumusețea ei o creăm noi, oamenii. Să deschidem bine ochii și să trecem prin filtrul conștiinței tot ce a fost bun sau rău în anul 2020.

Să ne bucurăm că 2020 a rămas în urmă și că am pășit în noul an cu inima deschisă, cu încredere și speranță în mai bine, să sădim în fiecare suflet florile cinstei și demnității omenești pe care să le propovăduim în comunitate, în casele și viața oamenilor. Să ne iubim și respectăm mai mult, să ne primenim în fiecare zi sufletul cu frumusețe, liniște și pace în gând și fapte.

Constantin DĂRVĂREANU

Cu Patria în suflet...

Să nu-ți cadă cu mirare

Să nu-ți cadă cu mirare
Sau surpriză măi poete
Că scriind versuri frumoase
Vei cădea drăguț la fete.

Tu să nu gândești atunci
Dintre ele să-ți alegi
Doar o fetiță cu care
Ai putea să te-nțelegi.

Să nu superi pe nici una
Sau să se mârșească poate,
În viață deopotrivă
Tu să le iubești pe toate.

Sau de vrei cumva, firește,
Eu îți recomand o fată,
Una ce nu-mbătrânește
Și nu moare niciodată.

E frumoasă ca o zână
Are munți, cu brazi la brâu,
Păr de aur îi formează
Toate holdele de grâu.

De-oi iubi cum se cuvine
În viață, pe-astă fată,

Află că și tu, poete,
N-ai să-mbătrânești vreodată.

Când iubești fetița asta
Să nu-ți cadă cu mirare
Cum că tu ești om cu moarte
Și că ea-i nemuritoare.

Și la fapte și la gânduri
Tu să fii cu ea de-o seamă.
Ea îți este pat și vatră,
Chiar și soră, chiar și mamă.

Multe-a suferit și ea
Răzbătând prin timpul greu,
N-a încremenit de vreme,
Ci a-nținerit mereu.

Căci de-i iarnă sau e toamnă
Sau e în mijlocul verii,
Vezi în părul său de aur
Frumusețea primăverii.

Cine își iubește Țara
Și înfrumusețând-o, moare,
Viața lui în lumea asta
Îi va fi nemuritoare.

Ion Florea

UNIREA PRINCIPATELOR ROMÂNE

- 24 IANUARIE 1859

În fiecare an, la 24 ianuarie, românii sărbătoresc Unirea Principatelor Române din anul 1859, numită și „Mica Unire”, realizată sub conducerea domnitorului Alexandru Ioan Cuza, un act de voință politică a celor două principate românești, Moldova și Țara Românească, prima etapă în crearea statului unitar român modern.

La mijlocul secolului al XIX-lea, soarta Principatelor Țării Românești și Moldovei se afla în mâinile Imperiului Otoman și ale Rusiei Țariste, care se opuneau unirii lor. Unirea celor două principate a început practic în anul 1848, atunci când s-a realizat uniunea vamală între Moldova și Țara Românească, în timpul domniilor lui Mihail Sturdza, respectiv Gheorghe Bibescu.

A urmat apoi Războiului Crimeii din 1853 – 1856, Franța, Anglia și Imperiul Otoman ieșind victorioase în fața Imperiului Rus.

La sfârșitul acestuia s-au desfășurat lucrările Congresului de la Paris din 1856, care a hotărât ca statutul definitiv al Principatelor să nu fie stabilit prin tratatul de pace, ci doar să se consulte dorința moldovenilor și muntenilor în problema Unirii. Astfel că, în 1857 s-au deshis lucrările Adunărilor ad-hoc, fiind adoptate rezoluții aproape identice, în care se cerea: Unirea Principatelor într-un singur stat, neutralitatea Principatelor Unite, autonomia în baza vechilor tratate cu Poarta Otomană, prinț străin, ales dintr-o dinastie domnitoare a Europei, moștenitorii urmând a fi crescuți în religia țării, adunarea obștească reprezentativă, una singură, ca putere legiuitoare.

Rezoluțiile au fost prezentate marilor puteri în cadrul Conferinței de Pace de la Paris din 1858, fiind semnată Convenția de la Paris prin care marile puteri europene acceptau uniunea între cele două țări, cu instituții proprii, dar cu armată și Curte de Justiție comune și cu o Comisie Centrală la Focșani, care urma să facă legi de interes comun.

Convenția de la Paris prevedea

modul de organizare a Principatelor, dar nu specifica faptul că nu poate fi aceeași persoană atât domn al Moldovei, cât și domn al Țării Românești.

La 5 ianuarie 1859, în Moldova, Adunarea electivă formată din 48 de deputați l-a ales în unanimitate ca domn pe Alexandru Ioan Cuza, șeful partidei unioniștilor moldoveni.

În Țara Românească, unde alegerile urmau să se țină pe 24 ianuarie, locșii domnești erau antiunioniști, iar Adunarea electivă era dominată de conservatori, astfel că bucureștenii au fost mobilizați pentru a susține candidatura lui Cuza.

În ședința din 24 ianuarie 1859, deputatul Vasile Boerescu a propus candidatura lui Alexandru Ioan Cuza, care a fost votat în unanimitate, provocând nemulțumirea Porții Otomane și a Austriei, care au considerat alegerea drept o încălcare a Convenției de la Paris, însă în textul actului, cum am precizat mai sus, nu se prevedea ca domniile să fie persoane distincte.

Mihail Kogălniceanu afirma în discursul adresat domnitorului după alegere:

„Alegându-te pe tine domn... am voit să arătăm lumii aceea ce toată țara dorește: la legi noi, om nou... Fii dar omul epocii; fă ca legea să înlocuiască arbitrarul! Fă ca legea să fie tare, iar tu, Maria Ta, ca domn, fii bun, fii blând; fii bun mai ales cu aceia pentru care mai toți domniile trecuți au fost nepăsători sau răi. Nu uita că dacă cincizeci de deputați te-au ales domn, însă ai să domnești peste două milioane de oameni!”

Astfel, Cuza a devenit domnitor al celor două principate, iar unirea lor a fost recunoscută de către marile puteri pe parcursul domniei sale.

Prin Unirea Moldovei cu Țara Românească s-a format un stat unitar care a adoptat numele de România, cu Capitala la București, cu o singură Adunare și un singur Guvern. Era primul pas pe calea înfăptuirii statului național unitar român.

Prof. Alina Ramona ȚICU

15 IANUARIE - ZIUA CULTURII NAȚIONALE

Urmare din pag. 1

Aceasta se vede și din faptul că la 15 ianuarie se omagiază mai ales cei care au trăit și creat în capitală și mult mai rar cei din provincie. Într-o gândire corectă cultura națională este ansamblul valoros al creațiilor locale. Evident că o creație culturală ca să poată deveni parte a culturii naționale, este necesar să se bucure de o apreciere socială largă. Cum astăzi însă o astfel de apreciere se face mai ales prin mass-media, înseamnă că dacă nu ești pe placul cutărui sau cutărui personaj din această zonă, oricâte obiecte artistice ai crea, nu poți intra în cultura națională. Cazul cel mai evident a fost Brâncuși, care abia după ce străinătatea a arătat valoarea operelor sale, ai noștri, după câteva decenii, au început și ei să vorbească de marele Brâncuși.

Întrebarea pe care mi-am pus-o mereu, și cred că nu numai eu, este ce creații culturale s-au produs în decursul timpului în Novaciul nostru. Desigur, există sau au existat mulți creatori de cultură la noi, de exemplu scriitorii Lucia Silvia Podeanu, Ion C. Duță,

Ion Florea, Stanciu Dafinescu, Cristian Grecoiu, Gheorghe Berbecel, Adelin Ungureanu, Alexandru Delu Opreșcu, Maria Șandru, traducătorul de carte din limba germană, Gheorghe Ciorogaru, Generalul medic, Virgiliu Răduțescu, autorul unor lucrări de specialitate în domeniul medicinei, ing. Cuțuliga Gheorghe, colecționarul unor importante documente privind istoria Novaciului, artistul plastic Daciana Ungureanu, pictorul Ion Văileanu, pictorul Ion Mohora, pictorul de biserici Ion Glăvan, profesorul Ionel Traian, sculptură în miniatură, maestrul de jucării Witold Rolla Piekarski, sculptorii în lemn Nicolae Ciorogaru și Gheorghita Dăianu,

actorii Eugen Titu, Sabin Popescu, Sorin Giurca, Alexandra Giurca, regizorul de teatru Andrei Măjeri, fluierașul Dumitru Zamfira, fotografa Titi Mărgineanu, violistul Nicu Chirițoiu, solistele Vica Poradici și Elena Chirițoiu, frații Plotogea, Gheorghe Chivulescu și mulți, mulți alții. La acestea trebuie neapărat să adăugăm efortul tuturor cadrelor didactice de a insufla știința de carte în rândul tineretului, a multor intelectuali novăceni de a propaga acte de cultură în comunitate, suita de monumente, le-am spus arhitectonice sau de cult, cum sunt bisericile, clădirea fostei judecătoria de acum 100 și ceva de ani sau chiar Palatul administrativ, cum s-a numit cândva clădirea în care a funcționat Plasa Novaci. Am putea remarca și unele porți de intrare în curțile oamenilor, care au specific oltenesc sau ardelenesc, multe cusături și țesături naționale sau interesante unelte necesare prelucrării laptelui, expuse la Muzeul Civilizației Pastorale din Plopu. Remarcăm, de asemenea, activitatea îndelungată a Ansamblului „Nedeia” care a dus numele Novaciului peste tot în țară și în întreaga lume. Tot aici am putea să includem și Ziarul Novăceanul care apare de vreo 91 de luni. Un ziar este un fapt de cultură care exprimă conștiința unei comunități, starea ei culturală. Se înțelege că nu toți cititorii împărtășesc unele puncte de vedere ale autorilor textelor publicate. Nici nu ar fi bine și nici corect din punct de vedere logic, pentru că, se știe de mult, prima funcție a unei gândiri solide este să fie critică. Dar faptul că Novaciul are de mai bine de 7 ani o publicație proprie, credem că este un lucru remarcabil. Neremarcabil este că autoritățile din domeniul culturii județene, și nu numai, niciodată nu s-au oboșit să facă vreo apreciere corectă despre această publicație și despre cei care trudesc cu greu și gratis la apariția ziarului.

Sperăm însă că alții vor putea face mai multe creații culturale în localitatea noastră. Aceasta pentru că nu trebuie să uităm ideea că sufletul frumos al omului se poate cultiva și dezvolta numai prin creații culturale frumoase și în acord cu matricea culturii noastre străbune.

ION C. DUȚĂ

Țara ca un vis

Țara mea-i
Grădina Maicii Sfinte
Cu armonii terestre,
Cu Tată, Sfânt Părinte
Care ne este drumul de
mers spre înainte
Și luminează casa
sfințitelor ferestre!

E țara noastră Sfântă
Cu plaiuri și coline,
Cu munții ce încântă,

Cu ape care cântă
În lunci diamantine!

Pe vatra ei, iubirea
E focul care arde,
Omul cu-mpătımirea
De cer, că ceru-i e menirea
Și focul pe stindarde!

E inima din tine,
Poporul meu de fală!
E sângele din vine,
E zilele senine,
E lupta epocală
Și câmpul plin de oase,
Când mulți au dat năvală,
Sfârșind într-o prăvală
În clipe rușinoase!

E cartea cu istorii
Despre-un trecut de luptă
Cu sângeroase glorii
Pe câmpuri de memorii!
E și prezentul ce-n viață se
frământă

S-aducă viitorul cu roade
încărcat,
Să aibă toți copiii pe glia
lor cămin,
Și lanuri cu rodul lor
bogat
Iar oamenii cu chip
înnobilat,
Să poarte bucuria pentru
frumos destin.

**LUCIA SILVIA
PODEANU**

De lucruri -sfat-

De lucrurile toate
sunt cu rost
Și învățat ai fost
să crezi în bine
Rămâi în orice
împrejurare credincios
- În primul rând
în tine-
De-i noapte odihnește
gând rebel
Ca dimineața
în lumină

Să piară întunericul
din el.
De ai bătrân în
preajmă prețuiește-l
Cinstindu-l, doar
pe tine te respecti
Și nu uita: cu dragoste
și artă ce-ai început
să definești.
În timpul pe care-l
ai de la-nceput
În drumul către un
alt început.
Trei lucruri sigur
mai ai de făcut:
Să pui un pom
ca roade să hrănească
un nevoiaș plecat
de mult de-acasă
Și să durezi cu munca ta

o casă
În care soarele să
intre prin fereastră,
Iar noaptea luna
să o ocrotească,
Dar, mai ales, să
crești un pui de om
Un suflet bun cu
zâmbet luminos,
La bătrânețe să-ți
fie de folos
Și, dacă toate astea
le vei face,
Nu numai Om vei fi
Ci-n conștiința ta, în casa
ta
în Țara ta
Va fi mereu doar
PACE.

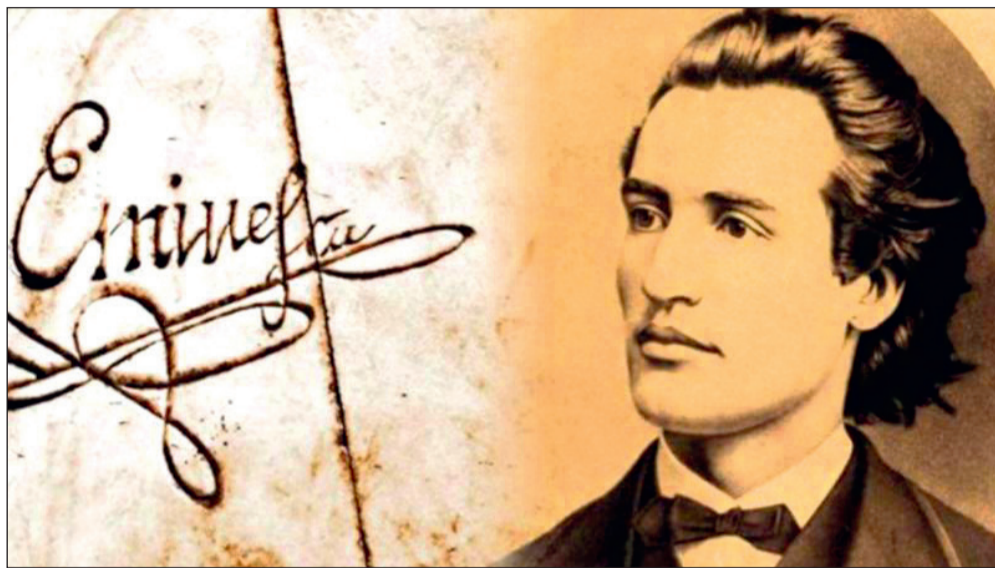
MIHAI EMINESCU - SIMBOLUL CULTURII NAȚIONALE

A devenit o tradiție a poporului român ca ziua de 15 ianuarie, zi în care s-a născut „Lucașul poeziei românești” să se sărbătorească și „Ziua Culturii Naționale”, în semn de recunoștință față de cel mai mare poet român.

Ziua Culturii Naționale este ziua în care celebrăm poetul național Mihai Eminescu, dar și o zi de reflecție asupra culturii române. Legea adoptată de Parlamentul României prin care s-a hotărât ca Ziua Culturii Naționale să fie sărbătorită cu prilejul zilei de naștere a marelui poet național, conferă valoare supremă „Lucașului poeziei românești” și înalță spiritul literaturii române pe cele mai înalte culmi ale demnității culturale universale.

Prin ceea ce a scris Mihai Eminescu de-a lungul scurtei sale existențe a făcut să fie cunoscut în toată lumea.

Poeziile sale au fost traduse în multe limbi, făcând să se știe pe întregul mapamond despre România, așa cum

și-a dorit poetul în „**Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie**”.

*Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie,
Țara mea de glorie, țara mea de dor?
Brațele nervoase, arma de tărie,
La trecutu-ți mare, mare viitor!*

.....
Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie,

*Tânăra mireasă, mamă cu amor!
Fiii tăi trăiască numai în frăție
Ca a nopții stele, ca a zilei zori,
Viața în vecie, glorie, bucurie,
Arme cu tărie, suflet românesc,
Vis de vitejie, fală și mândrie,
Dulce Românie, asta ți-o doresc!*

Eminescu a fost un adevărat geniu, personalitatea care definește valorile esențiale ale culturii naționale, motiv pentru care se cuvine să-i elogiem continuu memoria și opera sa unică.

Sărbătorind „Ziua Culturii Naționale” avem datoria și obligația să învățăm despre Țara noastră, de unde venim, despre pământul de unde ne tragem seva plătit scump de străbunii noștri cu sângele lor, despre eforturile acestui popor greu încercat de a-și croi un drum luminos în lume și a-și păstra unitatea națională.

Sărbătorind „Ziua Culturii Naționale” cu prilejul zilei de naștere a marelui poet național, avem datoria să promovăm cultura națională, valorile culturale autentice, personalitățile din domeniul culturii din comunitățile pe care le reprezentăm. Iată de ce mi-am propus ca în acest număr al publicației „Novăceanul” să aduc în fața cititorilor câteva dintre cele mai valoroase talente literare locale.

Constantin DĂRVĂREANU

LUCIA SILVIA PODEANU

UNDE E IUBIREA NOASTRĂ?

- romanță -

Viscolește, viscolește,
bate vântul la
fereastră,
unde ești fată frumoasă?
Unde e iubirea noastră?

Ai plecat în graba mare,
n-ai mai vrut
să mă ascuți,
și-acum ești stingheră în
lume,
neiubită și desculț.

Viscolește, viscolește,
bate vântul în
fereastră,
unde ești fată frumoasă
Și de ce nu vii acasă?

Eu te-aștept
seară de seară,
c-un pahar de
vin pe masă,
lasă-ți lumea pentru
mine,
vino-n brațe-mi
iar și iară.

Viscolește, viscolește,
bate vântul în
fereastră,
de atâta așteptare
deodată mi se pare
că aud bătăi la
ușa noastră.
S-o fi-ntors
fata frumoasă
sau doar vântul
viscolește la fereastră?

ION C. DUȚĂ

Suie drumul

Drumul merge și se suie
(Pietruită cărăruie)
Trece lumi și trece creste
Spre-nălțimile celeste,
Sub tavanul stelelor,
Spre palatul ielelor.

Vântul mângâie ușor
Florile de pe pripor,
Le tot spune o baladă
Culeasă din huci și zadă.
Povești triste-ncet le spune
Despre-o tainică minune,
Culegând din floare-n floare
Unda lor mirositoare,
Ducând-o spre larga lume
Pe cai roibi albiți de pume.

Și eu sui că drumul suie
Pe covor de iasomie
Și pe drum culeg o stea
Să o duc la draga mea
Să i-o prind pe sâni, aprinsă,
Din dragoste necuprinsă.
Și i-o prind de-o pot găsi
Până nu ne-o risipi
Printre lumi din ceea parte
Ea departe, eu departe.

ALEXANDRU DELU
OPRIȚESCU

VALORI STRĂBUNE

Păstrează în vetre păstorii,
Portul în țoale șarmante,
Cu hore cinstesc precursorii
Iubirea de viață și moarte.

Cusut în muște ciupagul
Cu arnici pe pieptul în clini,
Închearbă pe umeri șiragul
Cu cipcă răsfrântă la mâini.

Basmale cu ciucuri șuvițe,
Acoperă părul perlat,

Pe capete feciorii-n nojițe
Agață pălării Dădărlat.

Chimire de piele cuprind
Cămăși cu alese brodări,
Cioareci cu brăcinare încing,
Strâns bertelia-n ghizdări.

La brâu pun fluier de prun,
Batiste ce atârnă-n chimir,
Amnarul cu iască, tutun,
Baticul ce-i luat suvenir.

Fuste, brăciri, șurțe și veste
Îmbracă băcițele-n horă,
Pe margini stăpâni cu neveste
Bobesc fecioară nuroră.

Tineri perechi joacă învărtita,
Mărunta în doi sau sucatul
Și șchioapa în patru rotita
Ciuind în ritmuri cu pasul.

Crăciunul de trece, vine vrăjitul
Revelion ce-adună mocanii,
Hora de Paște, nedeia, suitul
Întorc la obârșie ciobanii.

FLORENTINA CUTEANU

FĂ-MĂ, DOAMNE, IARĂȘI FATĂ!

Fă-mă, Doamne, iarăși fată
Pe tine din nou băiat
Să umblăm ca altădată
Mână-n mână, către sat!

Eu, cu pletele în vânt
Tu, cu ochii plini de soare
Să ne-admire-ntregul câmp:
Tu... un brad și eu... o floare!

Păsările să ne-ncânte
De pe crude rămurele,
Vântul părul să-mi alinte,
Tu să-mi culegi viorele.

Mai apoi, porni-vom iară
Pe drumeag, către fântână,
Voi fi ca o primăvară:
„Stele-n ochi și flori în mână!”

Tu-mi vei spune iar, că cerul
Ia azur din ochii mei
Și-mi vei dezmiarda tot părul
Aromat cu flori de tei!

Soarele, de dor și drag
Nu mai vrea să intre-n nor
Când rupi flori de liliac
Și mi le presari prin păr!

Chiar de anii trec în zbor
Pentru noi fiind deja seară,
Cât există drag și dor,
Va fi veșnic primăvară!

ION FLOREA

MĂ ÎNTREB

Am găsit aseară-o floare
Într-un plic cu adresa ta
Ce-a șoptit, ca o oftare,
Te-a iubit, tu n-o uita.
Deși moartă, floarea spune
Că ai fost cândva a mea
Amintirea vrea să-ndrume
Gândul iar în calea ta.

Mâna ta din nou presară
Trandafiri în drumul meu
Prea stimată domnișoară,
Să te uit ar fi prea greu.
Ceru-albastru și boltit
Are-atâtea stele,
Dar eu dragă, n-am iubit
Niciuna dintre ele,
Ca pe tine de când ochii
Te zăriră la izvor,
De când albul suple-i rochii
A foșnit ispititor.

Mulți rapsozi au plâns cândva
După sâni de femeie,
Eu sunt sigur c-am să plâng
După-o tainică scânteie.
Pe o cetină de brad
Îți trimit o sărutare
Pe un fir de trandafir
Tu trimite-mi o scrisoare,

Poze mari și poze mici
Ocrotite de-amintire,
Mă-ntreb, unde-o fi pierit
O asemenea iubire?

Gânduri la început de an

De milenii, la începutul fiecărui an oamenii își puneau mari speranțe în vremuri mai bune. De aici și o serie de practici culturale străvechi cum sunt urările de Anul Nou, Sărbătoarea Botezului Domnului pe 6 ianuarie sau Cinstirea Lanțului Sf. Petru de la 16 ianuarie, când se zice că a trecut deja iarna de jumătate și ar trebui să ne pregătim pentru primăvară. Numai că în ultimele decenii s-au schimbat multe, de la oameni la anotimpuri, de la speranțe la lipsă de speranțe, de la certitudini la incertitudini.

Din punct de vedere al unei explicații cauzale corecte, totdeauna viitorul vine din trecut și își are baza în acesta. Astăzi oamenii sunt orientați spre prezent iar viitorul îl consideră ca fiind o repetare continuă a ceea ce este acum. Cei care au cercetat însă noțiunea de *Timp*, au constatat că acesta este o curgere a evenimentelor de la trecut prin prezent spre viitor. Viitorul nu a fost și nu poate fi doar o repetare a ceea ce este, pentru că el conține și ceva necunoscut. Acest necunoscut se naște însă cel mai adesea din alegerile oamenilor, din ceea ce nu au luat în considerare sau nu și-au dat seama că s-ar putea întâmpla ca efect al actelor lor din trecut sau din prezent.

Anul acesta a început furtunos. Mai întâi vremea a arătat ca la tropice, încât a păcălit unele culturi, cum este cea de grâu, și mai ales rapița care s-au dezvoltat foarte mult, dar și unii arbori sau pomi că ar veni primăvara. Așa se face că alunii și chiar cireșii pe care îi am la albine, și-au început dezvoltarea. Prognozele pe termen lung arată însă că va veni îngheț, vreme rea și temperaturi negative puternice. Aceasta înseamnă că dezvoltarea plantelor ar fi stopată și poate chiar distrusă și deci recolte mai puține. Dar, la urma urmei, nici nu prea mai e nevoie să ne facem griji că s-ar putea să fie mai puțin grâu sau fructe, pentru că supermarketurile umplu la greu magazinele cu aluat înghețat pentru pâine, cu mere, pere, nuci etc. aduse de peste mări și țări dar care nu au gust. Este și firesc, deoarece chimia alimentară este la mare putere pentru că azi mai ales câștigul contează.

Îngrijorarea puternică pe care o am, acum la început de an, este și cea privind liniștea, pacea, buna-înțelegere între oameni. Norii războiului se strâng mereu în jurul țării noastre. De exemplu, noul sultan al turcilor vrea revenirea la vechiul Imperiu Otoman. În colaborare cu ucrainenii bagă bățul prin gardul rușilor. Mai mult, turcii, prin declarații recente, spun că de fapt Crimeea este a lor, împreună cu multe insule grecești, cu Siria, Libia, Azerbaidjan etc. și trebuie să se revină „la matcă”. Planurile turcilor vizează în fapt construirea unui fel de stat federal musulman cu vreo 250 de milioane de oameni din Asia Centrală până în Europa și Nordul Africii care ar beneficia de rezerve uriașe de petrol. Probabil de aceea unii generali ai armatelor rusești spun că va curge în curând mult sânge.

Zăngănitul armelor este puternic și în sudul continentului european, unde noii otomani amenință serios Grecia cu război. În nordul țării

Prof. univ. dr. Nicolae VINȚANU

noastre ucrainenii, încurajați de americani și de vest europeni, par a se pregăti intens pentru ca în lunile următoare să aducă cu forța „la patria mamă” ținuturile rebele din zona Dombasului. Rebelii de aici sunt însă sprijiniți temeinic de ruși, astfel că cercul de foc se poate extinde rapid în zona noastră, devenită cap de pod pe linia confruntărilor. Toate acestea se întâmplă în vreme ce mai marii noștri iau mâncarea de la gura copiilor și a bătrânilor chipurile pentru înarmare. În contextul unui război dus cu noile arme, se pare că nu se face altceva decât să se zgândăre lupii prin gard. Se știe sau ar trebui să se știe că marile puteri au în doctrina lor militară principiul – un eventual conflict de proporții trebuie să se ducă pe teritoriul altor state și nu al lor.

Îngrijorare mare îmi stârnește felul în care noii stăpânitori ai butoanelor puterii lucrează. De exemplu: a fost un referendum că nu trebuie să se dea ordonanță de urgență pe problemele justiției, dar s-a dat; s-a spus că se va respecta legea privind alocațiile pentru copiii, mărirea pensiilor, a salariilor iar unele din aceste legi s-au schimbat deja. Adică una s-a spus, alta se face. În schimb filialele multinaționalelor din România nu au nicio apăsare, nu-i întreabă nimeni dacă plătesc sau nu impozit pe profiturile realizate aici sau de ce atunci când e vorba de interese economic mari, nicio lege românească nu mai e valabilă.

Am lăsat mai la urmă dezastrul acesta legat de pandemia Covid 19. Pe zi ce trece pentru mine se adâncește nedumerirea: se fac vaccinări și este foarte bine, dar nu știm cât timp acestea au efect; se zice că virusul acesta, Sars-Cov 2, se schimbă, apar mutații interne care îl pot face mult mai agresiv și ca atare nu știm ce va urma. La aceasta se adaugă și faptul că noi oamenii de rând suntem făcuți responsabili pentru ceea ce se întâmplă cu pandemia. Dar noi oamenii de rând ne întrebăm de ce autoritățile nu au fost în stare să instituie un control sever la frontieră pentru ca virusul adus din afară să nu vină în România. Mai mult, când chinezii, care aveau o remarcabilă experiență în lupta cu Covid 19 s-au oferit să ne ajute, noii stăpâni de la Bruxelles ne-au interzis așa ceva.

Din punctul meu de vedere, în baza mai multor sau mai puținelor informații pe care le am, Covid 19 va sta mai mult timp pe la noi și nu numai. Asta și pentru că de pe urma lui se obțin câștiguri uriașe. La fel vor poposi la noi în acest an multe dificultăți economice. Școala aproape pusă la pământ nu știm dacă se va ridica, după cum nu știm dacă nu se vor prăbuși toate punțile care asigură buna conviețuire. Noii stăpâni de la butoane sunt supuși umili ai celor din vest, nu-i prea doare de suferințele sau necazurile noastre. Nici nu le pot înțelege bine pentru că nu au trăit traiul nostru, nu s-au bucurat de bucuriile noastre și nu s-au întristat de întristările noastre. Lauda care le-o aduc străinii este, se pare, tot ceea ce contează.

LOCALITATEA NOVACI ÎN VIAȚA POLITICĂ A ȚĂRII

De-a lungul timpului, Novaciul s-a dovedit a fi un centru cu puternice rezonanțe pentru localitățile din jur și chiar mai îndepărtate, îndeplinind rolul de reședință pentru diferite unități administrativ – teritoriale. De asemenea, trebuie subliniat faptul că localitatea Novaci a fost reprezentată în viața politică a țării de personalități de seamă ale Novaciului, fiecare încercând să se facă remarcată prin strădania de a contribui la dezvoltarea pe toate planurile: economic, social, științific, cultural.

Prima personalitate a localității Novaci angrenată în viața politică a țării a fost țăranul **ION ROIBU**, deputat în Divanul Ad-Hoc în anul 1857. În Divanul Ad-Hoc, Ion Roibu a susținut cauza și drepturile țăranilor, impresionându-l până și pe Mihail Kogălniceanu. Ion Roibu cerea ușurarea traiului truzitorilor pământului, propunând construirea de șosele pentru ușurarea circulației turmelor de oi ale păstorilor de la munte la șes și invers, în străvechea transhumanță.

De asemenea, Ion Roibu a votat și pentru Unire, văzând în Unire un mare pas al neamului românesc spre propășire.

Din 1912 până la sfârșitul vieții în 1916, îl găsim ca Deputat de Colegiu III în Sfatul Țării, în trei sesiuni consecutive, chiar și în opoziție, pe **DUMITRU BREZULESCU**, marea personalitate a Novaciului de la început de secol XX. În acei ani, Dumitru Brezulescu a întrușipat tipul ideal al alesului poporului.

În perioada 1969-1975 o găsim ca Deputat în Marea Adunare Națională pe profesoara **MELENCU ANA**.

În timpul cât a fost deputată în

MAN, prof. Melencu Ana s-a zbatut foarte mult pentru aprobarea construcției Stației PECO din Novaci (sat Pociovaliștea), a podului de peste râul Gilort ce duce spre Rânca și Baia de Fier. O contribuție deosebită a avut și în elaborarea Legii transhumanței.

A luptat cu îndârjire pentru obținerea și aprobarea fondurilor pentru construcția Drumului Național Novaci-Șugag, cu încălzire sub asfalt ca în Elveția, dar din cauza unor neglijențe ale forurilor locale, investiția a fost dirijată spre Transfăgărășan.

După Evenimentele din Decembrie 1989, Novaciul a fost reprezentat în Parlamentul României de către inginerul **BICĂ ION**, senator și de juristul **MANTA PANTELIMON**, deputat.

În prezent, Gorjul este reprezentat în Parlamentul României de către deputații novăceni **CLAUDIU MANTA** și **RADU MIRUȚĂ**. Avem și un europarlamentar de Novaci în persoana lui **ALIN CRISTIAN MITUȚĂ**, după ce Cristian Ghinea a renunțat la mandat pentru a fi Ministru al Fondurilor Europene în noul Guvern al României.

Este o mare onoare pentru Novaci să avem asemenea reprezentanți în viața politică a Țării. În același timp, toți novăcenii au mari așteptări de la cele trei personalități de seamă ale Novaciului. Dincolo de faptul că reprezintă județul Gorj, iar Alin Cristian Mituța România la Bruxelles, să nu uite că la origine sunt novăceni și că sângele, apă nu se face.

Le dorim mult succes în nobila misiune încredințată de alegătorii Gorjului.

Constantin DĂRVĂREANU

FOTOGRAFA NOASTRĂ

Ne-a părăsit surprinzător de repede, la doar 57 de ani, fotografia noastră, a novăcenilor, Elisabeta (Titi) Mărgineanu. Aproape că nu este casă în care să nu se găsească fotografii realizate de Titi Mărgineanu, un profesionist desăvârșit în arta fotografică. A fost pasiunea vieții sale. A făcut fotografii celor care i-au cerut, dar și celor cărora a dorit să le lase câte o amintire din timpul vieții. Fotografii, tablouri lucrate în pirogravură, pliante, albume realizate cu prilejul diferitelor evenimente de familie, din viața școlilor, evenimente culturale, peisaje, tot ce i-a plăcut ochiului și sufletului său curat.

A trăit, atâta cât i-a fost dat în cinste, demnitate, iubire de oameni, de

Biserica și Dumnezeu. A trăit modest și i-a îndemnat pe oameni să trăiască în demnitate, în cinste și curățenie sufletească, așa cum a învățat în dese peregrinări la mănăstirile din țară și mai ales la Mănăstirea Nicula de lângă Cluj-Napoca, acolo unde s-a nevoit mai bine de doi ani, ajutând obștea călugărilor la pregătirea bunătăților mănăstirești pentru călugări și pentru cei care veneau acolo să se îndestuleze cu rugăciuni și să se hrănească cu harul Duhului Sfânt.

S-a născut la 25 martie 1963 în Novaci. A fost crescută în spiritul cinstei, dreptății și smereniei, lucruri care i-au marcat întreaga existență și pe care le-a propagat în comunitate. Și-a durat o gospodărie prin muncă cinstită, după puterile sale și când îi era drag să trăiască, o boală nemiloasă a trimis-o la ceruri, în preajma Sfintei Sărbători a Nașterii Domnului, la 22 decembrie 2020.

Titi Mărgineanu, fotografia noastră, vă rămâne însă în memoria tuturor novăcenilor prin ceea ce a lăsat în casele lor, prin fotografiile frumoase care ne vor aduce mereu aminte de cea care a fost maestra artei fotografice novăcene.

VEȘNICĂ AMINTIRE!

Constantin DĂRVĂREANU

ÎNCEPUTUL DE AN 2021 NE-A DEZVĂLUIT ADEVĂRATELE PROBLEME ALE TURISMULUI

Constantin DĂRVĂREANU

Avem locuri frumoase. Avem locuri binecuvântate de Dumnezeu cu peisaje care emoționează la tot pasul. Novaciul are norocul de a fi așezat la poalele munților Parâng, pe DN 67C, Drumul Regelui, astăzi Transalpina.

Istoria acestui drum se pierde în negura timpului. Informațiile lăsate de posteritate sunt neclare și din

păcate se vehiculează tot felul de interpretări. Unele informații arată că ar fi unul dintre cele mai vechi drumuri din Europa, construit din motive strategice de legiunile romane. Un geograf anonim din Ravena, Italia, l-a prezentat pentru prima dată sub numele de *Coridorul IV strategic roman*, iar Constantin Giurescu, ne spune că pe la 1731, autoritățile austriece propuneau construirea unui drum transcarpatic între Transilvania și Oltenia, în timpul primei ocupații a Olteniei de către Austria. Alte surse spun că ar fi fost construit pentru cucerirea Sarmisegetuzei de către legiunile romane între 100 – 104.

Alte surse spun că în Primul Război Mondial s-a început reabilitarea drumului la cererea Regelui Ferdinand, în 1914, între Rânca-Gorj și Valea Măceșului-Alba sau că nemții l-ar fi pietruit tot din rațiuni strategice pentru alimentarea frontului de vest. La fel, nemților li se atribuie pietruirea din timpul celui De-al Doilea Război Mondial.

Ideea construirii unui drum care să răspundă necesităților vieții păstorești, dar și pentru dezvoltarea turismului, a aparținut însă lui Dumitru Brezulescu și Băncii Populare „Gilortul”. Se poate spune că bazele viitorului drum au fost puse de Dumitru Brezulescu cu prietenul său, inginerul Aurel Diaconovici, absolvent al Școlii Politehnice din Graz, șeful Serviciului Tehnic Gorj (1884). Proiectul drumului a fost realizat de către ing. Aurel Diaconovici în anul 1912. Dumitru Brezulescu a murit în anul 1916, dar proiectul lui Brezulescu și Diaconovici nu a murit. În anul 1934, la solicitarea învățătorului Ion Giugiulan, devenit director al Băncii Populare „Gilortul”, fostul premier al României, Gheorghe Tătărescu a participat la adunarea organizată de către Banca Populară „Gilortul” în Plaiul Mare al Novaciului unde a fost prezentat proiectul drumului, susținut și de Casa Regală a României. Atunci s-a

hotărât construcția drumului, a fost stabilit traseul, de la Novaci la Jina. La începerea lucrărilor de construcție a drumului, Primul-Ministru Gheorghe Tătărescu a dat primele lovituri cu târnăcopul.

1934 - Adunare în Plaiul Mare Novaci cu participarea Primului-Ministru Gheorghe Tătărescu

Gh. Tătărescu vorbește novăcenilor

Așa a început construcția Drumului Regelui, cu Primul-Ministru în frunte

Drumul a fost refăcut și pietruit așadar din inițiativa Băncii Populare „Gilortul”, cu sprijinul fostului Prim-Ministru Gheorghe Tătărescu și a Regelui Carol al II-lea, ambii participând la inaugurarea întregului tronson al drumului. Bani pentru investiție au fost asigurați atât de guvern cât și prin subscripții publice. Fondurile pentru porțiunea Novaci – Șugag au fost administrate de către Banca Populară „Gilortul” prin directorul ei, învățătorul Ion Giugiulan. La festivitățile organizate cu prilejul inaugurării drumului, Regele Carol al II-lea a participat împreună cu viitorul rege Mihai. De atunci, DN 67C, i s-a atribuit denumirea de Drumul Regelui.

Din păcate, autoritățile comuniste nu au știut să aprecieze imensul potențial turistic existent de-a lungul acestui drum sau poate că s-au ferit pentru că drumul purta numele Regelui.

După Evenimentele din Decembrie 1989, mai precis prin anul 2008, s-a luat hotărârea de refacere și modernizare a acestui drum de mare valoare turistică.

Meritul aparține, așa cum am spus în repetate rânduri fostului Ministru al Transporturilor din acea perioadă, Ludovic Orban, fostul Prim-Ministru al României, actualul Președinte al Camerei Deputaților. Este cel care a înțeles demersurile Direcției Județene Drumuri Naționale Gorj, în frunte cu actualul primar al orașului Novaci și cu concursul autorităților locale din Novaci. Fostul Ministru al Transporturilor, Ludovic Orban a hotărât că acest drum trebuie modernizat în totalitate pentru a se putea pune în valoare imensul potențial turistic al zonei și pentru asigurarea unei căi de legătură între Oltenia și Transilvania.

În condițiile în care Stațiunea Rânca se afla în continuă dezvoltare, modernizarea acestui drum devenise o necesitate de mare urgență. Lucrările de modernizare a Drumului Regelui au început în anul 2009, în urma licitației organizate de CNADR (Compania Națională de Autostrăzi și Drumuri Naționale). Lucrare grea, costuri mari, fapt ce adus la tergiversarea lucrărilor care nu au fost terminate nici până astăzi, nefiind aplicat peste tot stratul de uzură, colectate scurgerile de apă sau montați toți parapeteii pentru siguranța circulației. Au fost destule voci care nu au agreat proiectul considerând că erau alte priorități la timpul respectiv.

Cu toate problemele ivite pe parcursul lucrărilor de refacere și modernizare a acestui drum, considerat cea mai înaltă șosea din România, devenită între timp Transalpina, modernizarea drumului s-a dovedit a fi o mare realizare în domeniul turismului concurând și chiar detronând alte trasee turistice din țară prin valoarea și frumusețea peisajelor, a posibilităților de practicare a sporturilor de iarnă, ceea ce nu a convenit multora.

Polul turismului a început să se mute spre Novaci – Rânca – Obârșia Lotrului – Sebeș, lucru care i-a deranjat pe mulți. Sunt promisiuni că lucrările vor fi finalizate.

Avem o zonă foarte frumoasă, munți cu peisaje superbe care atrag an de an zeci de mii de turiști din toată țara, chiar și din străinătate, iubitori ai minunatelor priveliști montane, ai sporturilor de iarnă. Sfârșitul de an 2020 și începutul de an 2021, cu toate restricțiile cauzate de pandemia care a lovit întreaga lume, au făcut ca Transalpina să devină unul dintre cele mai aglomerate drumuri din România.

Nu credeam că am să văd vreodată așa ceva în Novaci. Ceea ce am văzut pe 2 ianuarie 2021, dar și în zilele următoare, depășește orice imaginație.

UZINA ELECTRICĂ DIN NOVACI

În urmă cu aproape opt decenii, Novaciul devenea una din primele comune rurale care a fost electrificată, prin construirea unei uzine electrice, care folosea apa Gilortului pentru a produce energie electrică. Aceasta a fost construită de către statul român în doar doi ani de zile, o adevărată performanță dacă comparăm cu lucrările de infrastructură din prezent. Un articol nesemnat referitor la acest eveniment a fost publicat în paginile ziarului „Gorjanul”, anul XVI, nr. 3-4/1939, pag. 8, pe care îl reproducem în întregime mai jos:

„Electrificarea regiunii Novaci Uzina hidro-electrică de pe Gilort s-a terminat

În cadrul operei de ridicare a vieții rurale, Ministerul Lucrărilor Publice a luat încă de acum doi ani, inițiativa electrificării câtorva comune fruntașe din diferite colțuri de țară construind – în acest scop – uzine hidro-electrice, comunele alese pentru electrificare fiind toate așezate pe ape, a căror cădere poate produce energia necesară. Mulțumită intervenției d-lui consilier regal Gheorghe Tătărescu, pe atunci președinte al consiliului de miniștri, printre cele câteva comune destinate electrificării, a fost și Novacii din județul nostru, - un centru de românism de cea

mai pură speță și cu o așezare topografică cum puține sunt în țară. Lucrările pentru electrificarea Novacilor au început acum aproape doi ani, ele fiind evaluate la circa 30 milioane lei, dintre care: uzina hidro-electrică de pe apa Gilortului – la doi km jumătate mai sus de sat – costă 830 000 lei, turbinele 2 milioane, canalul și barajul, apa aducându-se de la 4 km și mai bine, 15 milioane, iar rețeaua pe o întindere de circa 80 km 12 milioane. Conducerea efectivă a lucrărilor au avut-o d-nii ingineri Popescu și Luca Bugheanu sub supravegherea d-lor ing. Dumitru Șerbescu din Ministerul Lucrărilor Publice și Pastia. La începutul lunii trecute lucrările au fost complet

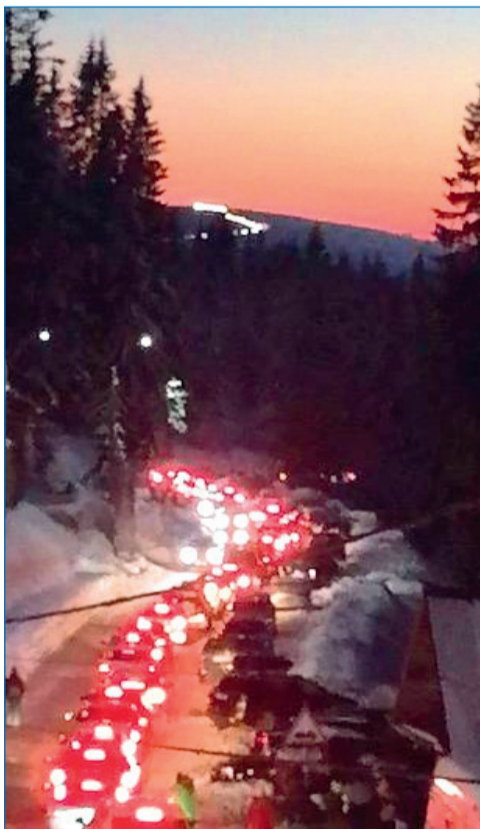
terminate, dar recepția lor nu s-a făcut decât zilele acestea de către o comisie compusă din d-nii: prof. dr. Andronescu de la Școala Politehnică Timișoara, ing. inspector general M. Marian de la Ținutul Olt, ing. Corodeanu, delegatul Ministerului Lucrărilor Publice, ing. Popescu și Bugheanu, conducătorii lucrărilor, ing. Valeriu Marinescu, șeful Serviciului Tehnic Gorj și Gr. Tobescu, delegatul Prefecturii Gorj. Recepția a durat câteva zile făcându-se numeroase experiențe și cercetându-se în amănunțime toate lucrările executate. Uzina hidro-electrică de la Novaci este tipul cel mai modern și se poate acționa cu foarte redus personal. Până în momentul de față rețeaua electrică s-a

întins în satele Novaci Români și Novaci Străini, Hirișești, Pociovaliștea, Sitești, Bumbesti Pițic, Poenari, Polovragi, Baia de Fier și Cernădia. Peste 600 de săteni și-au introdus lumină în gospodării, fiind luminate și căile de comunicație principale dintre aceste sate. Pentru cazuri de forță majoră, uzina este înzestrată și cu un motor Diesel, care poate acționa în locul turbinei sau odată cu ea, dacă trebuințele reclamă mai multă cantitate de energie. Legătura dintre comuna Novaci și uzină se face pe un drum bine amenajat de Serviciul Tehnic Gorj, care a construit mai multe podețe peste afluenții acestui râu, cât și un pod mare de lemn peste Gilort. De asemenea a ridicat numeroase diguri, pentru a proteja drumul împotriva torenților de la munte. Cum până în prezent Ministerul Lucrărilor Publice n-a stabilit sistemul de exploatare al noii uzine, nici condițiile în care va furniza curentul necesar gospodăriilor, ea va fi pusă în funcțiune în cursul lunii viitoare, până atunci rămânând a se pune la punct și această chestiune. Înainte de a încheia rândurile de față socotim necesar să subliniem însemnata contribuție pe care banca populară „Gilortul” prin președintele ei, dl. Ion Giugiulan, a adus-o la această operă, dând în mod cu totul dezinteresat tot sprijinul, de la primele începuturi și până la încheierea lucrărilor.”

Cristian GRECOIU

ÎNCEPUTUL DE AN 2021 NE-A DEZVĂLUIT ADEVĂRATELE PROBLEME ALE TURISMULUI

↳ *Urmare din pag. 3*

Mii și mii de mașini, toate străzile din Novaci pline de mașini, circulație blocată pe tot traseul Novaci – Rânca. De la Huluba, Sitești, Cernădia, mașini, bară la bară până la Rânca. Mașini cu numere de Iași, Prahova, București, Argeș, Timiș, Dolj, Vâlcea, Mehedinți, din toată țara. Asta dovedește încă odată frumusețea acestor locuri de vis pe care le iubesc împătimitii turismului montan. În același timp ne arată că sunt încă multe de rezolvat în domeniul infrastructurii, că Rânca este supraaglomerată, că sunt

prea puține și neîncăpătoare parcări, că la Rânca s-a construit haotic, fără să se asigure utilitățile necesare. S-au construit tot felul de vile (multora nu li se poate spune cabane de munte), una lângă alta, fără spații corespunzătoare între ele, fără respectarea unui plan urbanistic, fără locuri de parcare. S-a ajuns ca Rânca să nu răspundă necesităților celor care vin aici să se bucure de bogăția cu care au fost înzestrate aceste locuri. Este regretabil că a fost lăsat fiecare să construiască după bunul plac. Acum vedem greșelile care s-au făcut.

Este timpul ca autoritățile locale, județene, Ministerul Turismului să analizeze situația de la Rânca și să dispună măsuri care să reglementeze, pe cât posibil deficiențele existente, altfel, ne vom pierde turiștii. Să vii, de exemplu din București, să stai la coadă câteva ore și să te înapoiezi fiindcă nu ai cum ajunge la Rânca, este regretabil.

Cei în măsură, vor trebui să analizeze situația Stațiunii Rânca. Faptul că Stațiunea este împărțită între două localități, Novaci și Baia de Fier, între timp făcându-și loc și o obște despre care nu e momentul să mai vorbesc acum, constituie cauza principală a deficiențelor de la Rânca. Rânca a fost a Novaciului și trebuie să rămână a Novaciului. Nu i s-a spus nici Baia de Fier, nici Obștea „X”, i s-a spus – RÂNCA. Și când s-a spus, Rânca, s-a zis Novaci.

Trebuie luate măsuri urgente

pentru ca orașul Novaci să dispună de o infrastructură care să asigure deplasarea turiștilor la Rânca. Am în vedere crearea de locuri de parcare pe traseul Novaci – muntele Făget și de acolo deplasarea la Rânca cu ajutorul instalațiilor de transport pe cablu: telegondolă, telescaune. Sigur, pare un proiect ambițios, greu de realizat, dar cum îl cunosc pe primarul orașului Novaci, dr. ing. Dumitru Leuștean, sunt convins că ar putea avea sorți de izbândă. Ar fi și varianta telegondolă- telescaun din Gilort, dar cum drumul de pe Gilort este complet distrus, cel puțin pentru moment este imposibil de realizat. Acum plătim tribut pentru demersurile unora în favoarea unei firme italiene care s-a dovedit a fi un eșec total, inclusiv în ce privește ridicarea Satului de vacanță Plopu.

Visul lui Brezulescu a fost de a edifica la Rânca o stațiune fără pereche în țară. După moartea lui Brezulescu cei care au urmat la conducerea Băncii Populare „Gilortul” au pus în aplicare majoritatea proiectelor inițiate și gândite de Brezulescu.

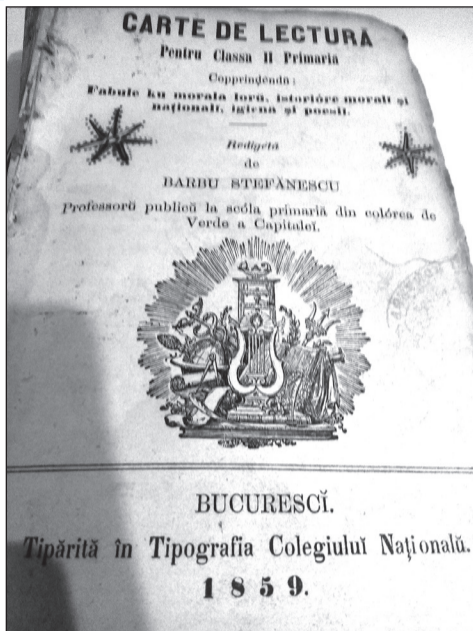
În anul 1930 au început lucrările de construcție a 6 cabane cu câte 5 camere în Muntele Rânca, proiectul aparținând lui Dumitru Brezulescu. Ca urmare, la 27 mai 1934, Comisia interimară a comunei Novaci a decis declararea Novaciului ca Stațiune climaterică „având în vedere că comuna este așezată sub poalele munților; este înzestrată de la natură cu

înfățișare pitorească, care o deosebește cu mult de celelalte comune din împrejurimi, are o climă prielnică, multe clădiri mai arătoase și confortabile în frunte cu marele și faimosul hotel al Băncii Populare „Gilortul”, care au atras demult atențiunea vizitatorilor; care vin la Novaci la aer în tot cursul verii în număr mare”. Declararea comunei Novaci ca stațiune climaterică s-a făcut prin Decizia nr. 54.222 din 24 august 1935 a Ministerului Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale în care comuna Novaci „se recunoaște ca localitate climatică cu toate drepturile și îndatoririle prevăzute de legi și regulamente privitoare la instituțiile hidrominerale și climatice”. În declararea localității Novaci ca Stațiune climaterică s-a avut în vedere și Muntele Rânca unde începuseră lucrările de construcție a celor 6 cabane și a Cabanei centrale, tot cu contribuția aceluiași Gheorghe Tătărescu, care în 1932, declara: „Voi da ultima fărâmă din energia mea pentru acest județ, în slujba căruia închin toată puterea mea de muncă, având credința că izbânda nu va întârzia să apară”.

Gândesc că va veni timpul ca cei în măsură să hotărască și Rânca să fie a Novaciului, așa cum a fost dintotdeauna. Prea ușor s-au acceptat unele lucruri, așa cum a ajuns și Vâlcea să ne pună tablă cu delimitarea județului în Urdele, deși Novaciul și Gorjul au proprietăți în munți până în Lotru.

LIMBA ROMÂNĂ SCRISĂ DE ACUM 160 DE ANI

Între cărțile moștenite de la stră-străbunicul meu, învățătorul din Plăieț, se află și o carte de lectură pentru clasa a II-a primară din 1859, a cărei copertă o prezentăm alăturat. Textele de aici ne arată cum se scria românește acum mai bine de 160 de ani. Diferențele dintre forma grafică a unor cuvinte folosite atunci și cea de azi sunt de multe ori majore. Limba română scrisă era, se pare, în acea vreme în căutarea realizării principiului

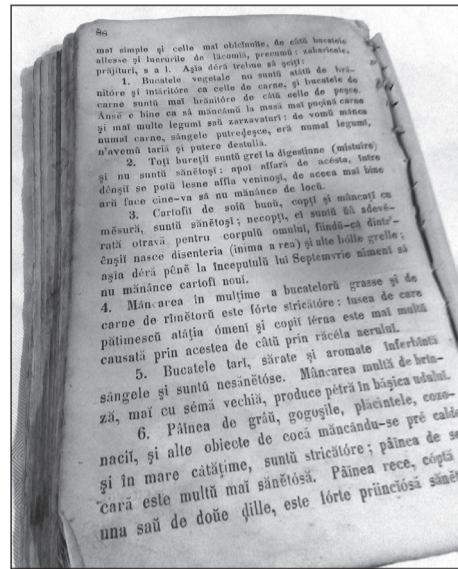
fonetic – să se scrie așa cum se aud sunetele diferitelor litere. Dar realizarea acestui principiu va dura zeci de ani. Mai jos prezentăm un fragment dintr-o pagină a acelei cărți care ne arată cum se înfățișa un text scris care avea menirea să-i ajute pe elevi să scrie românește.

O primă observație este folosirea literei **u** în mod frecvent la sfârșitul multor cuvinte: *suntu* în loc de sunt; *atātu* în loc de atât; să *mâncămu* în loc de să mâncăm; *vomu* în loc de vom; să *potu* în loc de să pot; *soiu* în loc de soi etc. Alte cuvinte aveau o grafie mult diferită față de azi: *peșce* în loc de pește, *celle* în loc de cele; *legumi* în loc de legume; *putredeșce* în loc de putrezește; *destullă* în loc de destulă; *uâ* în loc de o (uâ ușă de feru închisă cu trei zăvove grose); *nasce* în loc de naște etc. Îmi aduc aminte că pe vremea copilăriei auzeam pe oamenii cu vârste înaintate că adăugau mereu acest **u** la multe cuvinte pe care le rosteau, ceea ce înseamnă că așa învățaseră să vorbească.

Mai observăm că multe cuvinte aveau consoanele dublate, ca de exemplu: *affla*, *grelle*, *grasse*, *bolle* (în

loc de boli), *melle*, *țerrii* (în loc de țării) etc. Toate aceste dublări de litere vor dispărea cu timpul, așa cum se poate observa în Dicționarul Universal al Limbii Române al lui Lazăr Șeineanu din 1896.

Interesant este că o astfel de

carte de lectură era de fapt una de învățături morale despre cum să-ți păstrezi sănătatea sau despre vitejia strămoșilor noștri și dragostea lor de țară. În textul pe care îl redăm, vedem unele învățături privind alimentația:

adică ce să mâncăm, ce alimente ne pot îmbolnăvi sau care ne dau putere și vioiciune. Foarte interesantă mi s-a părut zicerea că pâinea de grâu, gogoșile, plăcintele, cozonacii și alte „obiecte de cocă mâncându-se precalde și în mare cătățime sunt stricătoare”. Explicațiile privind unele învățături însă, sunt depășite azi de noile cunoștințe. În prezent nu mai poți spune că un copil face gripă dacă a mâncat „mulțime a bucateloru grasse și de carne de râmatoru”, că nu trebuie să mâncăm cartofi până în luna septembrie, că altfel dăm de boli grele sau să nu mâncăm multă carne că „putrezește sângele”.

Dincolo de astfel de observații, înțelegem mai bine marile eforturi ale scriitorilor noștri din a doua jumătate a Secolului XIX și începutul Secolului XX de a cizela, de a da o formă cât mai frumoasă vorbirii și scrierii românești. În fruntea tuturor se află, credem, Mihai Eminescu, care prin poeziile sale și articolele publicistice a împins foarte sus scrierea și vorbirea poporului istoric, cultivând astfel „limba veche și înțeleaptă din bătrânele cazanii”.

Prof. univ. dr. Nicolae VINȚANU

După un an extrem de dificil,

Să ne veselim nițel

❖ Reguli de bune maniere: Bărbatul intră primul în restaurant... pentru a verifica să nu fie și amanta acolo!

❖ Toate femeile vor ca bărbații lor să fie buni la pat, dar nu-i lasă să se ducă la antrenamente.

❖ Machiajul excesiv ar trebui introdus în Codul penal, ca infracțiune de „înșelăciune pe față”.

❖ La magazin:
- Plasă doriți, doamnă?
- Nu, că am mai luat!!

❖ Bărbatul vine acasă beat. Nevasta îl întâmpină:
- Cum ai venit, dragă?
- Ca fulgeru...!
- Cum, ca fulgeru?
- În zig-zag!

❖ Mica publicitate
A venit frigul... Ești singur și nu are cine să te încălzească?
- Caută-mă! Împletesc pulovere din lână!

❖ Mica publicitate
Tânără, drăguță, inteligentă, caracter, familie bună, dorește căsătorie cu domn bine situat care să aibă și autoturism. Ofertele se vor adresa subsemnatei, însoțite de fotografia autoturismului.

❖ În Maramureș:

- Ioane, am tăiat o găină, ce vrei să fac din ea?
- Pălincă.

❖ Și acum îmi aduc aminte când pe vremuri îmbrățișai o fată și era atât de moale și pufoasă... Acum toate merg la sală să facă bicepsi, tricepsi, pătrățele... Când le iei în brațe zici că te îmbrățișezi cu jandarmeria română!

❖ Pentru cei singuri:

Aveți grijă pe cine băgați în casă zilele acestea... S-ar putea să rămâneți 14 zile împreună!

VORBE DE HAZ CU DOCTORUL CORNEL MUNTEANU (soțul prof. Mihaela Dinescu)

❖ Preferințe

Amatori de fete mari
Sunt din ce în ce mai rari
Că, și aici, au mare priză
Damele cu expertiză.

❖ Tată iară, de afară

Plecat afară, după bani,
Soața lui cea devotată
Îl cheamă acas', după trei ani,
La botez, că e iar tată.

Cu portofelul doldora

După cazna cu liceul
Și-apoi, la parchet, client,
Găsi omul procedul
Care-l duse-n parlament.

❖ Pagubă

Soțul nu s-a supărat,
Când a prins-o cu vecinul,
Că nevasta l-a-nșelat,
Da-i băuseră tot vinul.

❖ Bijuterii

Argint pe ea, aur grămadă,
Pietre, boabă peste boabă.
Așa putu lumea să vadă
Că și ea e o podoabă.

❖ Sfat colegial

De vrei șefă-i, spusă Nae,
Pune-ți mintea la bătaie!
Doamna avu pe loc răspuns:
- Am ceva mai bun de pus.

❖ Fată practică

Mimi e fată istețată,
Știe alege un bărbat:
Cu mine se dă pe gheață
Iar cu șeful și pe pat.

❖ Femeie zgârcită

Nu-i deloc așa de bună
Să te legi cu ea la rană,
Că n-a vrut odat' să spună
- Na-ți-o astăzi, de pomană.

❖ Vecină prețioasă

Mi-e vecină tinerică
Și frumoasă, zău, de pică;
Chestia, însă, e știută:
Pică numai pe valută.

❖ Se întâmplă

El plimba o cățelușă,
Iară doamna un cățel.
Dup' un ceas, câinii, la ușă,
Îi păzeau pe ea și el.

MOTTO:

„O picătură de cultură este acea lumină care dă sufletului căldură. O picătură de poezie este cea care face să fie soare într-o zi cu ploaie. O picătură de cultură face să îndepărteze răul și să-ți dai seama că doar binele este cel care trebuie să triumfe!”

Lucia Silvia Podeanu

PUBLICAȚIA **NOVĂCEANUL** DE „ZIUA CULTURII NAȚIONALE”

ION FLOREA
DRAGA MEA

Draga mea cu ochi senini
Precum iezerul de munte
Flori de nufăr să-ți anini
În șuvița de pe frunte.
Și când vântul va-ndrăzni
Să se joace lin cu ele
Să-nțelegi că poți iubi
Un luceafăr dintre ele.

ODĂ

Fată blondă și suavă
Ca un crin stropit de apă
Raze sfinte curg din slavă
Gâdilându-te sub pleoapă.
Copleșită te întinzi
Și suspini așa, cu jale,
Eu cu ochii suferinzi
Sorb aroma cărnii tale.
Sărutarea îți primesc
Ca pe-un mir de zile mari
Uitând cântecul ceresc
Când m-atingi cu sâni tari.
Mișcă vântul, beat de slavă
Iarba umedă și creață,
Fată blondă și suavă
De-am trăi așa, o viață!

INSOMNIE

M-a trezit din vise Luna
Răsărită peste brazi
Ca o apă de vâneață
Răsărită-n plin obraz.
Am simțit sub mine glia
Respirând în germinare
Mi-am dus fluierul la gură
Și-am cântat-o cu ardoare.
Oare-i dus departe cântul?
Îl respiră omenirea?
Dacă-ar fi, așa aș scrie:
- Mi-e deplină fericirea...

LA RĂSCRUCI

La răscruci de flori și vânt
Ochii-mi limpezi te văzură
Cum grăbeai spre nicăieri
Cu sărutul stins pe gură.
Pe stamina unei flori
Strop de lacrimă rotund
Strălucește și-l culeg
Să rămân sub cer plângând.

**SEARA ARDE
AMINTIRI**

Astă seară e lumină
La ferestre iubirii
Că-mi roșiră trandafirii
Parcă-ar fi surprinși de-o vină.
Vântul susură-n gutui
Și-mi aduce în priviri
Neșoptitele măhniri
Scrijelate pe statui.
Seara arde amintiri
La ferestre și la uși
Dorul plânge, anii-s duși,
Vântul frânge trandafiri.

AȘ VREA

Aș vrea
Să-mi intre Luna pe fereastră
Și vântul să-mi vâjâie la ușă
Iar deasupra casei, bolta-albastră
Să-și fulguie Lacteea jucăușă,
Să-mi am iubita lângă mine
Și-un trandafir la căpătâi,
Ea să-mi dea săruturi și
suspine,
Eu să-i șoptesc durut:
„O rămâi...”

LUCIA SILVIA PODEANU
Distihuri

Viața-i o clipă, ce se-nfiripă
Dintr-o iubire ce-i peste fire,

Strânge iubirea, înfrânge firea
Trăiește frumos și cu folos.

Oriunde-n lume taina se-ascunde
Al vieții sens o să-l descoperi în
univers?

Stelele-n cer la ziuă nu pier
Lumina din soare este însă mult,
mult mai mare.

Tot ce-i în cânt: flori, izvoare,
pământ
Nimic nu-i părere, să-nțelegi nu-i
putere.

Din adâncimea gândului ce-l ai,
Trăiește-ți viața în acest colț de
rai,

Și fă în lume cât mai mult bine,
Într-un final moartea tot vine.

Sunt o sută de motive

Sunt o sută de
motive
Pentru care ochii tăi
Au rămas la mine-n
minte
Și nu pot să scap
de ei.
Mai întâi sunt
purtătorii primăverii
din aprilie
Și stăpânii absoluți
ai candorii de copil,
Iar seninul din privire
Rupt ca din zări
A rămas adânc în mine
Celtuit ca vechi comori.

Aș putea să scriu istorii
Ce-am văzut în ochii tăi
Legănarea verde-a mării
Și misterele din ei,
Dar cel mai mult iubesc
Lumina sufletului tău curat
Izvorâtă în seninul din privire
Ce îmi este atât de drag.

ION C. DUȚĂ
**Mi-a bătut în geamuri
luna**

Mi-a bătut aseară luna
Cu aripa-n geam, clipind,
Și, zâmbind ca totdeauna,
Veste mi-aducea din grind.

Am plecat sub vâlul zării
Că acolo ardea focul,
Că sub geana înserării
Dorul începuse jocul.

Sub dumbravă, plopii falnici
Doineau cu vânt în plete,
Câțiva nori pornind șagalnic
Pe sub cer să se desfete,

Alergau peste cărare
Să-mi întunece cuprinsul,
Dar iubirea arzătoare
Cocheta cu necuprinsul.

Doi ochi ruși din cer fierbinte
Așteptau făclii sub plopi
Și nutreau dorințe sfinte
- Flori de dor legate snopi -

Ne-a îmbrățișat iubirea,
Ne-a unit în ghem de foc
Ce-și dorea ca nemurirea
Între fire s-aibă loc

Și să mângâie cu floare
Două suflete cunună,
Lumea toată dacă moare,
Ele-n geam să rămână.

**ALEXANDRU DELU
OPRIȚESCU**
SEMNE STRĂBUNE

Dorm mioarele sub lună
Într-o feerie străbună,
Pe cărările de dor,
Lângă țancuri în decor,
Unde moșii sus în munte
Au pus semn să nu se uite,
Ocol larg- staul de piatră
Cu colibă și cu vatră,
Târle cu torini, sârcer,
Acoperite de cer,
Butuci- scaune la strungă,
Om de piatră sus pe dungă,
Scorțar gârbov prins în lut
Scârțâind în vânt tăcut,
Ce se vaită și se frânge
Din încheieturi și plânge
După lumea cu ciobani,
Datinile de peste ani,
După sânni, drumul oii,
Stâna în bătaia ploii,
După mânăzări la muls,
Vremurile ce s-au dus.
În loc strămt de izvoarăș
Toarce și pot pătimaș
Ce adună-n scoc de brad
Undele ce în șuvoi cad,
Cu năvăliri sclipitoare
De sub cetini plângătoare,
Tânguiri ce-n vad suspină
Fără clipă de odihnă,
Ducând doina către vale
Cu ciobani pe lăsătoare
Și sub poală de veliță

Port cu ie și cătrință
Uitat astăzi de băcițe
Pervertite în domnițe
Ce-au lăsat șaua pe cal,
Horele schimbate-n bal,
Lumea ce-a trudit la noi,
Bunicii de lângă oi,
Muntele care desfată,
Strălucirea de altădată.

FLORENTINA CUTEANU
**SUB UN NUC PE
ULICIOARĂ**

Trece luna printre nori
Palidă și gânditoare,
Amintindu-mi de noi doi;
Tu-ți aduci aminte oare,

De acele nopți cu lună
Și de nucul din uliță,
De fântâna cu cumpănă
De pe deal, din poieniță?

Alergam prin iarba moale,
Stropită cu bobi de rouă;
Tu m-așteptai pe cărare
Când apărea luna nouă.

Stăteam sub lumina lunii
Ochi în ochi și mână-n mână;
Ne sărutam ca nebunii
Lângă nuc, lângă fântână.

A sorții vremelnice
Ne-a despărțit prea curând!
Numai ulița pustie
O mai calc... din când în când.

Știu că mai gândești la mine;
Mi-au spus vecinii din sat,
Chiar de-ai fost pe căi străine,
Tu nu te-ai depărtat!

Te-ai întors iarăși în sat
Și mai treci în fapt de seară
Tot prin locul unde-am stat
Sub un nuc, pe ulicioară.

Cine mai știe să spună
Câte-au fost, câte-am păstrat...
Numai nopțile cu lună
Și dorul... nealinat.

Pagină realizată de Constantin DĂRVĂREANU
COLEGIUL DE REDACȚIE:

Constantin DĂRVĂREANU, redactor șef
Nicolae VINȚANU, redactor șef adj.
Alina ȚICU, redactor
Cristian GRECOIU, redactor
Tel. 0744 656 726, e-mail: darvareanu@yahoo.com

NOVĂCEANUL

Publicație lunară tipărită cu sprijinul
Primăriei și Consiliului Local Novaci
și al obștilor de moșneni din Novaci,
Pociovaliștea și Cernădia

Pre-press & print:
**Tipografia
ProdCom**

S.C. TIPOGRAFIA PROD COM S.R.L.
Târgu-Jiu, Gorj, str. Lt. Col. Dumitru Petrescu, nr.20
Tel. 0253-212.991, Fax 0253-218.343
E-mail: tipografia.prodcom@gmail.com

Tehnoredactare:
RODICA TEIȘI